

Nr 6

Allmänna beredningsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion angående åtgärder för ökad simkunnighet.

I en inom första kammaren väckt motion, I: 8, av herr *Huss*, vilken motion hänvisats till allmänna beredningsutskottet, hemställes, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förslag till 1958 års riksdag om åtgärder för förbättrad simundervisning för landets skolungdom.

I motionen framhålles, att årligen ett icke ringa antal personer omkommer genom drunkning och att från det allmännas sida hittills relativt litet gjorts för en förbättrad simundervisning. I det betänkande, som år 1954 avgivits av 1948 års folkbadsutredning, har förslag framlagts om utbyggnad av allmänna friluftsbad och simhallar samt om en effektivisering av simundervisningen. I motionen redogöres för huvudpunkterna i betänkandet. Ett uppskov med åtgärder för förbättrad simundervisning bör icke få förekomma, sedan det visats, att några större kostnader icke behöver uppkomma.

Utskottet har inhämtat yttranden över motionen från skolöverstyrelsen och Riksföreningen för simningens främjande (Simfrämjandet).

Skolöverstyrelsen erinrar om att enligt gällande undervisningsplaner simning skall ingå i ämnet gymnastik med lek och idrott. Överstyrelsen har utfärdat anvisningar för simundervisningen. Undervisningen är obligatorisk på vissa orter, där inomhusbassänger finnes. Genom cirkulär har överstyrelsen rekommenderat vederbörande skolstyrelser att låta göra anteckningar i betygen om fullgjorda simkunnighetsprov och de lokala myndigheterna att bidra till inrättande av simskolor under sommarferierna. Anteckning om simkunnighet har gjorts i närmare 90 % av antalet skoldistrikt. Genom gällande undervisningsplaner har de lokala myndigheterna fått ett skärpt ansvar för att skolungdomen beredes tillgång till ordnad simundervisning. Anvisningar har utfärdats om att densamma bör påbörjas redan i första klassen i form av vattenvaneövningar. En följd av år har kurser för blivande simlärare anordnats.

Såsom lämpliga åtgärder för ytterligare stimulering av simundervisningen nämner överstyrelsen ökad tilldelning av statsmedel, främjandet av god tillgång på lärare, förbättring av arvoden för siminstruktörer, ökat statligt stöd till simbadsskjutsar samt ökad upplysnings- och rådgivningsverksamhet.

Simfrämjandet erinrar om skolöverstyrelsens förord om anteckning i betygen om fullgjorda simkunnighetsprov samt framhåller som önskvärt,

att badresor anordnas i ökad utsträckning. Vidare redogöres för organisationens arbetsprogram. Simfrämjandet instämmer i motionens syfte.

Utskottet. Statens folkbadsutredning framlade i sitt betänkande (SOU 1954: 25) bl. a. en rad förslag till åtgärder för att åstadkomma större spridning av simkunnigheten. Förslagen innebar bl. a. en avsevärd ökning av antalet friluftsbad och simhallar samt åtgärder för ökad och effektiviserad simundervisning och utbildning av simlärare. Utredningens arbete synes ha medverkat till att vissa åtgärder vidtagits och utredningen själv anför exempelvis att av skolöverstyrelsen redan under utredningsarbetets gång utfärdade anvisningar om anteckning på betygen beträffande simkunnighet torde ha bidragit såväl till ökat intresse för simning i allmänhet som till ökad simskoleverksamhet. Enligt utskottets mening har dock simundervisningen ännu icke nått den omfattning och effektivitet som är önskvärd och möjlig att med rimliga medel åstadkomma.

Skolöverstyrelsen har i sitt ovan refererade yttrande över motionen lämnat en redogörelse för den simundervisning som nu bedrivs i skolorna och för de åtgärder överstyrelsen vidtagit för att befrämja densamma. Av yttrandet framgår, att ämbetsverket tillmäter de i motionen upptagna spörsmålen stor vikt.

Utskottet ansluter sig för egen del till uppfattningen, att simundervisningen i första hand är en kommunernas angelägenhet. Kommunernas insatser på området synes utskottet på många håll vara betydande medan man i vissa kommuner icke ägnat frågan så stort intresse.

Den verksamhet som bedrivs av enskilda organisationer såsom Simfrämjandet, idrottsföreningar och ungdomsorganisationer m. fl. förtjänar också att uppmärksammas. Detta arbete utföres i stor utsträckning av frivilliga krafter mot ringa eller ingen ersättning.

Det har stått klart för utskottet, liksom för motionären, att vissa av folkbadsutredningens förslag kräver så avsevärda kostnader att stats- och kommunalfinansiella skäl kan utgöra hinder för deras genomförande under den närmaste tiden. Utskottet har icke ansett sig böra ingå på en prövning av frågor rörande dessa mera omfattande projekt utan har endast velat fästa uppmärksamheten på angelägenheten av att simundervisningen för skolungdom får ett starkare stöd än den f. n. har.

Utbildning av siminstruktörer sker vid av skolöverstyrelsen och Simfrämjandet anordnade kurser. Utom de sålunda utbildade simlärarna anlitas ofta frivilliga krafter utan speciell utbildning. Enligt utskottets mening skulle mycket vara att vinna, om simlärarutbildningen erhöle ökat stöd från statens sida. Utskottet vill vidare framhålla, att de ersättningar som utgår till instruktörerna visserligen varierar inom rätt vida gränser

men i allmänhet är förhållandevis låga. En höjning av arvoderna skulle sannolikt medföra bättre rekrytering. Utskottet finner en intensifierad simundervisning önskvärd både för att minska antalet drunkningsolyckor och med hänsyn till badandets betydelse för folkhälsan och anser skäl föreligga för att frågan om statsbidrag till kommunerna för avlöning av simlärare för skolungdom upptages till prövning. I sådant sammanhang torde även möjligheterna till stöd i någon form åt idrotts- och ungdomsorganisationernas arbete på området böra beaktas.

För simundervisningen i många kommuner är det självfallet av största vikt att simbadsskjutsar kan anordnas i tillräcklig utsträckning. Bestämmelser om statsbidrag för skolskjutsar har givits i en kungl. kungörelse av den 30 juni 1947, vilken emellertid icke medger bidrag till simbadsskjutsar. Utskottet finner en omprövning av bestämmelserna med sikte på att möjliggöra bidrag även för anordnande av dylika skjutsar böra övervägas.

Utskottet har med det ovan anförda velat erinra om att vissa möjligheter finns till åtgärder, vilka, utan att vara särskilt kostsamma, likväl skulle kunna effektivt bidra till den förbättring av simkunnigheten bland skolungdomen, som är ett allmänt önskemål. Även andra åtgärder än de här antydda kan självfallet tänkas. Det har för utskottet framstått såsom väsentligt att staten genom lämpligt avvägd bidragsgivning försöker aktivisera och stimulera det intresse för här förevarande spörsmål som otvivelaktigt finns bland representanter för kommunerna men som i många fall icke kunnat komma till fullt uttryck. I detta sammanhang bör det erkännansvärda arbete i simundervisningens tjänst som utföres av idrotts- och ungdomsorganisationer, ofta i nära samråd med skolmyndigheterna, uppmärksammas.

Av vad ovan anförts torde framgå, att utskottet i allt väsentligt biträder de av motionären framförda synpunkterna. Folkbadsutredningens förslag är emellertid fortfarande under Kungl. Maj:ts prövning, och utskottet har därför icke funnit anledning tillstyrka bifall till motionen men vill hemställa,

att riksdagen i anledning av motion I: 8 måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet ovan anført.

Stockholm den 7 mars 1957

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Wolgast, Jonsson, John Wiktor, fru Wallentheim, herrar Andersson, Axel, Strandler, Arrhén, Ståhle, Lundström, Larsson, Lars, fru Nilsson och fru Hamrin-Thorell;

från andra kammaren: fru Eriksson i Stockholm, herr Hammar*, fru Svedberg, herrar Dickson, Bark, Nestrup, Andersson i Björkäng, Andersson i Linköping, Carlsson i Huskvarna*, Nyhage*, Lundqvist och fru Jäderberg.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.